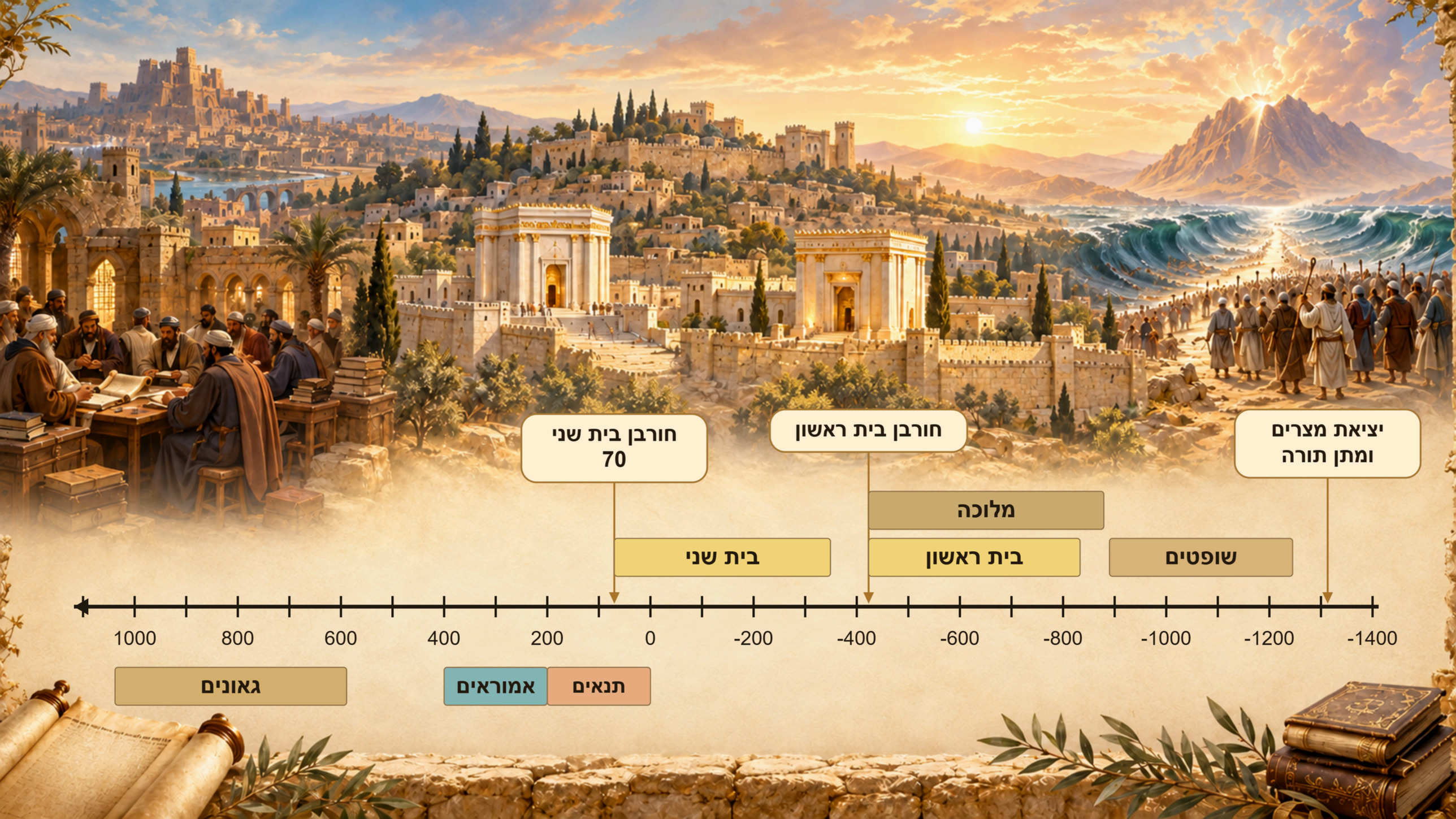
יציאת מצרים
ומתן תורה
חורבן בית ראשון
חורבן בית שני
70
שופטים
בית ראשון
מלוכה
בית שני
-1400
-1200
-1000
-800
-600
-400
-200
0
200
400
600
800
1000
תנאים
אמוראים
גאונים

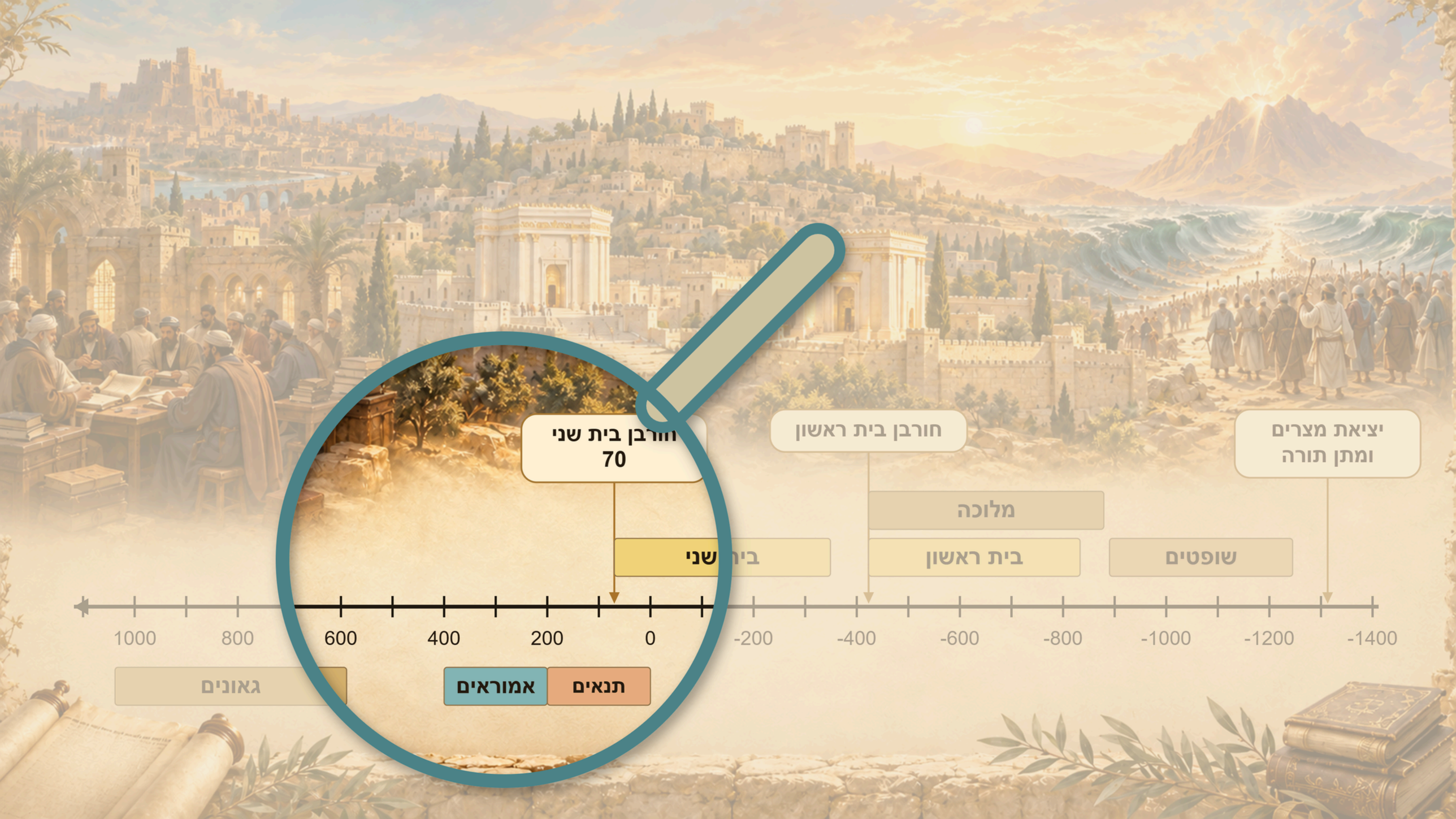
חורבן בית שני
70
חורבן בית ראשון
יציאת מצרים
ומתן תורה
מלוכה
בית שני
בית ראשון
שופטים
1000
800
600
400
200
0
-200
-400
-600
-800
-1000
-1200
-1400
גאונים
אמוראים
תנאים

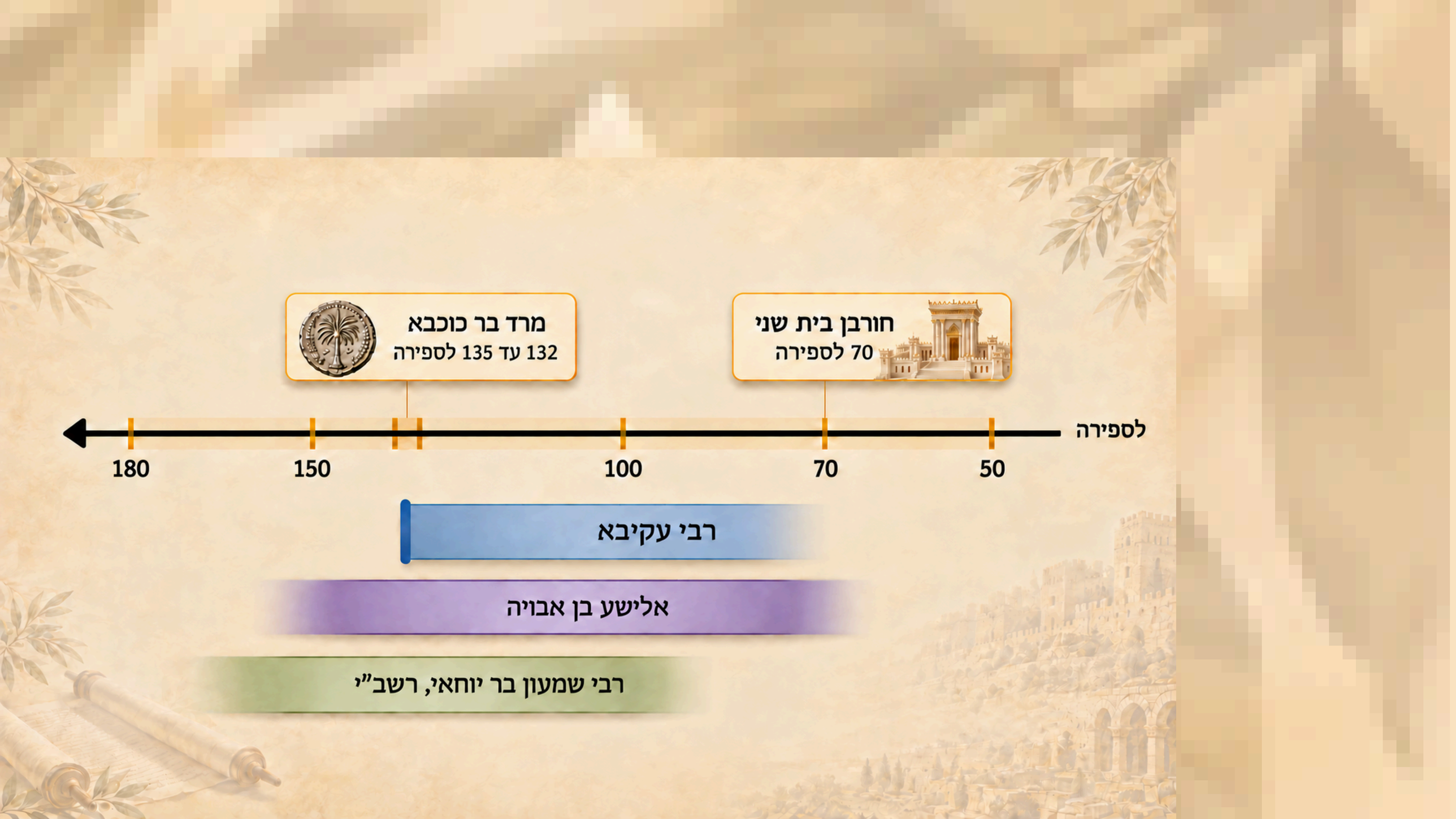
מרד בר כוכבא
132 עד 135 לספירה
חורבן בית שני
70 לספירה
לספירה
180
150
100
70
50
רבי עקיבא
אלישע בן אבויה
רבי שמעון בר יוחאי, רשב"י

תלמוד בבלי כתובות סב, ב | רבי עקיבא - בבל

1 רַבִּי עֲקִיבָא הָיָה רוֹעֶה בְּבֵית 'כַּלְבָּא שָׁבוּעַ'. רָאֲתָה אוֹתוֹ בִּתּוֹ שֶׁהָיָה צָנוּעַ וּמְעֻלֶּה, אָמְרָה לוֹ: אִם מִתְקַדֶּשֶׁת אֲנִי לְךָ, תֵּלֵךְ לְבֵית רַב? אָמַר לָהּ: כֵּן.

הִתְקַדְּשָׁה לוֹ בְּצִנְעָה וְשִׁלַּחְתּוֹ.

שָׁמַע אָבִיהָ, הוֹצִיאָה מִבֵּיתוֹ, וְהִדִּיר אוֹתָהּ מִנְּכָסָיו.

2 הָלַךְ יָשַׁב 12 שָׁנָה בְּבֵית רַב, כַּאֲשֶׁר בָּא, בָּאוּ אִתּוֹ 12,000 תַּלְמִידִים.

שָׁמַע לְאוֹתוֹ הַזָּקֵן שֶׁאוֹמֵר לָהּ (לאשתו): עַד מָתַי אַתְּ חַיָּה כְּאַלְמָנָה חַיָּה? אָמְרָה לוֹ (לזקן): אִם הָיָה מַקְשִׁיב לִי, הָיָה הוֹלֵךְ 12 שָׁנִים נוֹסָפוֹת. אָמַר (לעצמו): (אם כן) בִּרְשׁוּת אֲנִי עוֹשֶׂה.

הָלַךְ וְיָשַׁב 12 שָׁנָה נוֹסָפוֹת בְּבֵית רַב, כַּאֲשֶׁר בָּא, בָּאוּ אִתּוֹ 24,000 תַּלְמִידִים.

שָׁמְעָה אִשְׁתּוֹ וְיָצָא לְפָנָיו. אָמְרוּ לָהּ שְׁכֵנוֹתֶיהָ: תִּשְׁאֲלִי מֵאִתָּנוּ בְּגָדִים. אָמְרָה לָהֶן: יוֹדֵעַ צַדִּיק נֶפֶשׁ בְּהֶמְתּוֹ (משלי יב, י). כַּאֲשֶׁר הִגִּיעָה לְפָנָיו, נָפְלָה עַל פָּנֶיהָ וְהָיְתָה מְנַשֶּׁקֶת רַגְלָיו, בָּאוּ שַׁמָּשָׁיו לְדוֹחֲפָהּ, אָמַר לָהֶם (רבי עקיבא): הַנִּיחוּ לָהּ! שֶׁלִּי וְשֶׁלָּכֶם - שֶׁלָּהּ הוּא.

אבות דרבי נתן נוסח א פרק ו | רבי עקיבא - ארץ ישראל

3 מֶה הָיָה תְּחִלָּתוֹ שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא?

4 אָמְרוּ: בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה הָיָה (רבי עקיבא) וְלֹא שָׁנָה כְּלוּם.

פַּעַם אַחַת הָיָה עוֹמֵד עַל פִּי הַבְּאֵר אָמַר: מִי חָקַק אֶבֶן זוֹ? אָמְרוּ לוֹ: הַמַּיִם שֶׁתָּדִיר נוֹפְלִים עָלֶיהָ בְּכָל יוֹם. אָמְרוּ לוֹ: עֲקִיבָא, אִי אַתָּה קוֹרֵא (האם אין אתה קורא) **אֲבָנִים שָׁחֲקוּ מַיִם?** (איוב יד, יט). מִיָּד הָיָה רַבִּי עֲקִיבָא דָּן קַל וְחֹמֶר בְּעַצְמוֹ: מָה רַךְ פִּסֵּל אֶת הַקָּשֶׁה דִּבְרֵי תוֹרָה שֶׁקָּשִׁין כְּבַרְזֶל עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁיַּחְקְקוּ אֶת לִבִּי שֶׁהוּא בָּשָׂר וָדָם.

מִיָּד חָזַר לִלְמֹד תּוֹרָה...

אבות דרבי נתן נוסח א פרק ו | רבי עקיבא - ארץ ישראל

5 בְּכָל יוֹם וָיוֹם הָיָה מֵבִיא חֲבִילָה שֶׁל עֵצִים, חֶצְיָהּ מוֹכֵר וּמִתְפַּרְנֵס, וְחֶצְיָהּ מִתְקַשֵּׁט בָּהּ.

עָמְדוּ עָלָיו שְׁכֵנָיו וְאָמְרוּ לוֹ: עֲקִיבָא, אִבַּדְתָּנוּ בְּעָשָׁן מְכֹר אוֹתָן לָנוּ וְטֹל שֶׁמֶן בִּדְמֵיהֶן וּשְׁנֵה לְאוֹר הַנֵּר.

אָמַר לָהֶם: הַרְבֵּה סִפּוּקִים אֲנִי מְסַתֵּפֵק בָּהֶן: אֶחָד שֶׁאֲנִי שׁוֹנֶה בָּהֶן, וְאֶחָד שֶׁאֲנִי מִתְחַמֵּם כְּנֶגְדָּן, וְאֶחָד שֶׁאֲנִי יָשֵׁן בָּהֶם (ללמדנו על העניות הגדולה של רבי עקיבא).

אבות דרבי נתן נוסח א פרק ו | רבי עקיבא - ארץ ישראל

6 עֲתִיד רַבִּי עֲקִיבָא לְחַיֵּב אֶת כָּל הָעֲנִיִּים בַּדִּין.

שֶׁאִם אוֹמְרִים לָהֶם (לעניים) 'מִפְּנֵי מָה לֹא לָמַדְתֶּם תּוֹרָה'? וְהֵם אוֹמְרִים: 'מִפְּנֵי שֶׁעֲנִיִּים הָיִינוּ'. אוֹמְרִים לָהֶם: וְהַלֹּא רַבִּי עֲקִיבָא עָנִי בְּיוֹתֵר וּמְדַלְדֵּל הָיָה.

וְאִם אוֹמְרִים 'מִפְּנֵי טַפֵּינוּ (ילדינו)'. אוֹמְרִים לָהֶם: וְהַלֹּא רַבִּי עֲקִיבָא הָיוּ לוֹ בָּנִים וּבָנוֹת.

אֶלָּא אוֹמְרִים לָהֶם: מִפְּנֵי שֶׁזְּכָתָה רָחֵל אִשְׁתּוֹ.

אבות דרבי נתן נוסח א פרק ו | רבי עקיבא - ארץ ישראל

7 בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה הָלַךְ לִלְמֹד תּוֹרָה. סוֹף שְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְמֵד תּוֹרָה בָּרַבִּים (נוסח אחר: "בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה הָלַךְ לוֹ לְבֵית הַסֵּפֶר, בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה לָמַד אֶת הַכֹּל, וְאַרְבָּעִים שָׁנָה לִמֵּד אֶת יִשְׂרָאֵל").

אָמְרוּ: לֹא נִפְטַר מִן הָעוֹלָם עַד שֶׁהָיוּ לוֹ שִׁלְחָנוֹת שֶׁל כֶּסֶף וְשֶׁל זָהָב, וְעַד שֶׁעָלָה לְמִטָּתוֹ בְּסֻלָּמוֹת שֶׁל זָהָב. הָיְתָה אִשְׁתּוֹ יוֹצְאָה בְּקַרְדּוֹטִין וּבְעִיר שֶׁל זָהָב (סוגי תכשיטים).

אָמְרוּ לוֹ תַּלְמִידָיו: רַבִּי בִּישַּׁתָּנוּ מִמָּה שֶׁעָשִׂיתָ לָהּ.

אָמַר לָהֶם (רבי עקיבא): הַרְבֵּה צַעַר נִצְטַעָרָה עִמִּי בַּתּוֹרָה (ובנוסח אחר: "אַף הִיא נִצְטַעֲרָה עִמִּי בְּתַלְמוּד תּוֹרָה").

תלמוד ירושלמי פאה א ח | התייעצות רבי עקיבא עם רחל

15 רַבִּי עֲקִיבָא בִּקְּשׁוֹ לְמַנּוֹתוֹ פַּרְנָס.

אָמַר לָהֶם: רוֹצֶה אֲנִי לְהִמָּלֵךְ בְּבֵיתִי.

הָלְכוּ אַחֲרָיו, שָׁמְעוּ קוֹלוֹ שֶׁאוֹמֵר (לאשתו): אַף שֶׁיְּקַלְּלוּ אוֹתִי, אַף שֶׁיְּבַזּוּ אוֹתִי.

בבלי שבת לג, ב | סיפורו של רבי שמעון בר יוחאי - גירסת בבל

5 שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים רַבִּי יְהוּדָה, רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְיָשַׁב אֶצְלָם יְהוּדָה בֶּן גֵּרִים.

פָּתַח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר: "כַּמָּה נָאִים מַעֲשֵׂיהֶן שֶׁל אֻמָּה זוֹ! תִּקְנוּ שְׁוָקִים, תִּקְנוּ גְּשָׁרִים, תִּקְנוּ מֶרְחָצָאוֹת."

רַבִּי יוֹסֵי שָׁתַק.

עָנָה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי וְאָמַר: "כָּל מַה שֶׁתִּקְנוּ - לֹא תִּקְנוּ אֶלָּא לְצָרְכָּן עַצְמָם: תִּקְנוּ שְׁוָקִים - לְהוֹשִׁיב בָּהֶם זוֹנוֹת, מֶרְחָצָאוֹת - לְעַדֵּן בָּהֶן אֶת עַצְמָם, גְּשָׁרִים - לִטֹּל מֵהֶם מַכְסִים."

הָלַךְ יְהוּדָה בֶּן גֵּרִים וְסִפֵּר אֶת דִּבְרֵיהֶם, וְנִשְׁמְעוּ לַמַּלְכוּת.

אָמְרוּ: יְהוּדָה שֶׁעָלָה - יִתְעַלֶּה; יוֹסֵי שֶׁשָּׁתַק - יִגָּלֶה לְצִיפּוֹרִי; שִׁמְעוֹן שֶׁגִּנָּה - יֶהֱרֹג.

בבלי שבת לג, ב | סיפורו של רבי שמעון בר יוחאי - גירסת בבל

6 הָלַךְ הוּא וּבְנוֹ וְנֶחְבְּאוּ בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ. כָּל יוֹם הָיְתָה מְבִיאָה לָהֶם אִשְׁתּוֹ לֶחֶם וְכַד מַיִם וְאָכְלוּ.

כְּשֶׁהִכְבִּידָה הַגְּזֵרָה, אָמַר לִבְנוֹ: "נָשִׁים דַּעְתָּן קַלָּה, שֶׁמָּא יְעַנּוּ אוֹתָהּ וּתְגַלֶּה אֶת מְקוֹמֵנוּ." הָלְכוּ וְנֶחְבְּאוּ בְּמְעָרָה. נַעֲשָׂה לָהֶם נֵס, וְנִבְרָא לָהֶם עֵץ חָרוּב וּמַעְיַן מַיִם.

הָיוּ פוֹשְׁטִים אֶת בִּגְדֵיהֶם וְיוֹשְׁבִים עַד צַוָּארָם בַּחוֹל, וְכָל הַיּוֹם הָיוּ לוֹמְדִים תּוֹרָה. בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה הָיוּ לוֹבְשִׁים אֶת בִּגְדֵיהֶם, מִתְפַּלְלִים, וְחוֹזְרִים וּפוֹשְׁטִים אוֹתָם, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִבְלוּ.

בבלי שבת לג, ב | סיפורו של רבי שמעון בר יוחאי - גירסת בבל

7 יָשְׁבוּ בַּמְּעָרָה שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה. בָּא אֵלִיָּהוּ וְעָמַד עַל פֶּתַח הַמְּעָרָה, אָמַר: "מִי יַגִּיד לְבֶן יוֹחַאי שֶׁמֵּת הַקֵּיסָר וּבָטְלָה גְּזֵרָתוֹ?"

יָצְאוּ מֵהַמְּעָרָה. רָאוּ בְּנֵי אָדָם שֶׁחוֹרְשִׁים וְזוֹרְעִים. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: "מַנִּיחִין חַיֵּי עוֹלָם וְעוֹסְקִים בְּחַיֵּי שָׁעָה?!" כָּל מָקוֹם שֶׁנָּתְנוּ בּוֹ אֶת עֵינֵיהֶם - מִיָּד נִשְׂרָף. יָצְתָה בַּת קוֹל וְאָמְרָה לָהֶם: "לְהַחֲרִיב עוֹלָמִי יְצָאתֶם? חִיְזְרוּ לְמְעָרַתְכֶם!"

חָזְרוּ וְיָשְׁבוּ בָּהּ שְׁנֵים עָשָׂר חֳדָשִׁים. אָמְרוּ: "מִשְׁפַּט רְשָׁעִים בְּגֵיהִנָּם שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ." יָצְאָה בַּת קוֹל וְאָמְרָה: "צְאוּ מִמְּעָרַתְכֶם!" יָצְאוּ. כָּל מָקוֹם שֶׁהָיָה מַכֶּה רַבִּי אֶלְעָזָר - הָיָה מְרַפֵּא רַבִּי שִׁמְעוֹן.

אָמַר לוֹ: "בְּנִי, דַּי לָעוֹלָם אֲנִי וָאַתָּה."

בבלי שבת לג, ב | סיפורו של רבי שמעון בר יוחאי - גירסת בבל

8 בְּעֶרֶב שַׁבָּת לִפְנֵי שְׁקִיעַת הַחַמָּה, רָאוּ זָקֵן אֶחָד שֶׁהָיָה מַחֲזִיק שְׁנֵי עֲנָפִים שֶׁל הֲדַס וְרָץ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. אָמְרוּ לוֹ: "מָה אֵלֶּה בְּיָדְךָ?" אָמַר לָהֶם: "לִכְבוֹד שַׁבָּת." אָמְרוּ לוֹ: "וְלֹא דַּי לְךָ בְּאֶחָד?" אָמַר לָהֶם: "אֶחָד כְּנֶגֶד 'זָכוֹר' וְאֶחָד כְּנֶגֶד 'שָׁמוֹר'." אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לִבְנוֹ: "רְאֵה כַּמָּה חֲבִיבִין מִצְוֹת עַל יִשְׂרָאֵל!" הִתְיַשְּׁבָה דַּעְתָּם.

בראשית רבה עט ו | סיפורו של רבי שמעון בר יוחאי - גירסת ארץ ישראל

9 רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ הָיוּ מִתְחַבְּאִים בַּמְּעָרָה שְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה בִּימוֹת הַשְּׁמָד, וְהָיוּ אוֹכְלִים חָרוּבִים שֶׁל גָּרוֹדָא (חרובים מגרודא) עַד שֶׁהֶעֱלָה גוּפָן חֲלוּדָה (פצעים).

לְסוֹף שְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה הַשָּׁנִים יָצָא (רבי שמעון) וְיָשַׁב עַל פֶּתַח הַמְּעָרָה, רָאָה צַיָּד אֶחָד עוֹמֵד וְצַד צִפּוֹרִים.

וּכְשֶׁהָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן שׁוֹמֵע בַּת קוֹל אוֹמֶרֶת מִשָּׁמַיִם: 'דִּימוֹס!' 'דִּימוֹס!' (זכאי! זכאי!) - מִתְנַתֶּקֶת הַצִּפּוֹר (הציפור ניצלה מהמלכודת).

וּכְשֶׁהָיָה (רבי שמעון) שׁוֹמֵעַ בַּת קוֹל אוֹמֶרֶת: 'סְפֶקוּלָא!' (גזר דין מוות!) - הָיְתָה נִצּוֹדָה וְנִלְכֶּדֶת.

אָמַר (רבי שמעון): צִפּוֹר מִבִּלְעֲדֵי הַשָּׁמַיִם אֵינָהּ נִצּוֹדָה, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה נֶפֶשׁ בֶּן אָדָם.

יָצָא (רבי שמעון מהמערה) וּמָצָא שֶׁהַדְּבָרִים מְשֻׁכָּכִים וְנִתְבַּטְּלָה הַגְּזֵירָה.

בראשית רבה עט ו | סיפורו של רבי שמעון בר יוחאי - גירסת ארץ ישראל

10 בָּאוּ וְהִתְרַחֲצוּ בְּזֶה בֵּית הַמֶּרְחָץ שֶׁל בֵּית מוֹקֵד טְבֶרְיָה (במרחצאות החמים של טבריה). אָמַר לוֹ בְּנוֹ (לאביו רבי שמעון): כָּל הַטּוֹבָה הַזּוֹ עָשְׂתָה לָנוּ טְבֶרְיָה, וְאֵין אָנוּ מְטַהֲרִים אוֹתָהּ מֵהַהֲרוּגִים?

אָמַר (רבי שמעון): צְרִיכִין אָנוּ לַעֲשׂוֹת טוֹבָה, כְּדֶרֶךְ שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ עוֹשִׂים שֶׁהָיוּ עוֹשִׂים אַטְלִיסִים (חנויות ושווקים) וּמוֹכְרִין בְּזוֹל, (לכן) צְרִיכִים אָנוּ לְטַהֵר אֶת טְבֶרְיָה!

מֶה עָשָׂה (רבי שמעון)? לָקַח תְּרוּמוּס (מין קטנית), וְהָיָה מְקַצֵּץ תְּרוּמוּס וְזוֹרֵק הַקְּצִיצוֹת וּמַשְׁלִיךְ בַּשּׁוּק:

וְכָל מָקוֹם שֶׁהָיָה הָרוּג - עוֹלֶה (היה עולה התורמוס וצומח), וְהֵם מוֹצִיאִים (את ההרוג מן האדמה) וְיוֹצְאִים (לקוברו מחוץ לעיר).

וְכָל מָקוֹם שֶׁלֹּא הָיְתָה שָׁם טְמְאָה, הַתְּרוּמוּס (היה) עוֹמֵד (ולא צומח).

בראשית רבה עט ו | סיפורו של רבי שמעון בר יוחאי - גירסת ארץ ישראל

וְהוּא מְצַיֵּן אֵיזֶה מְקוֹם טָמְאָה וְאֵיזֶה מְקוֹם טָהֳרָה, עַד (שהגיע) הַזְּמַן שֶׁטִּהֵר אוֹתָהּ (את אדמת שווקי טבריה) מֵהָהֳרוּגִים...

תלמוד בבלי חגיגה טו, א | אלישע בן אבויה - בבל

15 אַחַר קִיצִּין בִּנְטִיעוֹת, עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר: **אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת בְּשָׂרֶךָ** (קהלת ה, ה). מַה הִיא? רָאָה אֶת מִיטַּטְרוֹן שֶׁנִּתְּנָה לוֹ רְשׁוּת לָשֶׁבֶת וְלִכְתֹּב אֶת זְכֻיּוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. אָמַר (אלישע): מְקֻבָּל שֶׁלְּמַעְלָה אֵין לֹא יְשִׁיבָה, וְלֹא תַחֲרוּת, וְלֹא עֹרֶף (שלמלאכים יש פנים מכל כיוון), וְלֹא עִיפּוּי (עייפות). שֶׁמָּא חַס וְשָׁלוֹם שְׁתֵּי רָשׁיוֹת הֵן!

יָצְתָה בַּת קוֹל וְאָמְרָה: **שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבָבִים** (ירמיה ג, כב), חוּץ מֵאַחֵר.

אָמַר (אלישע): הוֹאִיל וְנִטְרַד אוֹתוֹ הָאִישׁ (כלומר אני) מֵאוֹתוֹ הָעוֹלָם, יֵצֵא וְיֵהָנֶה בָּעוֹלָם הַזֶּה.

יָצָא אַחֵר לְתַרְבּוּת רָעָה. יָצָא, מָצָא זוֹנָה, תְּבָעָהּ (לזנות). אָמְרָה לוֹ: וְלֹא אֶלִישָׁע בֶּן אֲבוּיָה אַתָּה? עָקַר צְנוֹן מִן הָעֲרוּגָה בְּשַׁבָּת וְנָתַן לָהּ. אָמְרָה: אַחֵר הוּא...

אַחֵר מַה הָיָה בּוֹ? **זֶמֶר יָנִי לֹא פָּסַק מִפִּיו**. אָמְרוּ עָלָיו עַל אַחֵר, בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה עוֹמֵד מִבֵּית הַמִּדְרָשׁ, הַרְבֵּה סִפְרֵי מִינִין נוֹשְׂרִין מֵחֵיקוֹ.

קהלת רבה ז, רות רבה ג | אלישע בן אבויה - ארץ ישראל

16 אָמְרוּ עָלָיו עַל אֱלִישָׁע בֶּן אַבוּיָה:

שֶׁלֹּא הָיְתָה הָעֲזָרָה נִנְעֶלֶת עַל (כאשר נועלים את העזרה בערב הפסח לא היה) אָדָם חָכָם וְגִבּוֹר בַּתּוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל כְּמוֹתוֹ (בעזרה).

וְכֵיוָן שֶׁהָיָה מְדַבֵּר וְדוֹרֵשׁ בְּלִשְׁכַּת הַגָּזִית אוֹ בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ שֶׁל טְבֶרְיָא (טבריה), הָיוּ כָּל הַחֲבֵרִים עוֹמְדִים עַל רַגְלֵיהֶם וּמַאֲזִנִים (ומאזינים) לִדְבָרָיו, וְאַחַר כָּךְ בָּאִים כֻּלָּם וְנוֹשְׁקִים אוֹתוֹ עַל רֹאשׁוֹ.

אִם בִּטְבֶרְיָא כָּךְ (שהייתה מרכז תורני גדול באותה התקופה), קַל וְחֹמֶר בִּשְׁאַר מְדִינוֹת וּבִשְׁאַר עֲיָרוֹת...

קהלת רבה ז, רות רבה ג | אלישע בן אבויה - ארץ ישראל

17 וּמֵהֵיכָן הָיָה לוֹ הַדָּבָר הַזֶּה (מה הייתה הסיבה לכפירתו של אלישע)?

א) אָמְרוּ: פַּעַם אַחַת הָיָה יוֹשֵׁב וְלוֹמֵד בִּבְקִעַת גִּנּוֹסַר, וְרָאָה יְהוּדִי אֶחָד עוֹלֶה לְדֶקֶל בְּשַׁבָּת וְנָטַל אֶת הָאֵם וְשִׁלַּח אֶת הַבָּנִים וְיָרַד לוֹ (מהדקל) לְשָׁלוֹם וְהָלַךְ. לְאַחַר שַׁבָּת, רָאָה יְהוּדִי אַחֵר עוֹלֶה לְדֶקֶל וְלָקַח הַבָּנִים וְשִׁלַּח הָאֵם, וּכְשֶׁיָּרַד מְצָאוֹ נָחָשׁ וְהִכִּישׁוֹ וָמֵת.

תָּמַהּ אֱלִישָׁע בְּלִבּוֹ וְאָמַר: **שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים** (דברים כב, ז), הֵיכָן הִיא טוֹבָה שֶׁל זֶה? וְהֵיכָן אֲרִיכוּת יָמָיו שֶׁל זֶה?

וְלֹא יָדַע שֶׁדְּרָשָׁהּ רַבִּי יַעֲקֹב בְּצִיבּוּרָא (בציבור): **לְמַעַן יִיטַב לָךְ** - בָּעוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ טוֹב, **וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים** - לָעוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ אָרֹךְ.

קהלת רבה ז, רות רבה ג | אלישע בן אבויה - ארץ ישראל

18 ב) וְיֵשׁ אוֹמְרִים: עַל יְדֵי שֶׁרָאָה לְשׁוֹנוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הַנַּחְתּוֹם שׁוֹתֶת (דם) בְּפִי הַכֶּלֶב. אָמַר (אלישע): זֶה הַלָּשׁוֹן שֶׁיָּגַע בַּתּוֹרָה כָּל יָמָיו! זֶה הַלָּשׁוֹן שֶׁהָיָה מוֹצִיא דִּבְרֵי תוֹרָה כְּתִקְנָן! כָּךְ?! הוֹמֶה לִי שֶׁאֵין תְּחִיַּת הַמֵּתִים וְאֵין שִׁילּוּם מַתָּן שָׂכָר טוֹב.

19 ג) וְיֵשׁ אוֹמְרִים: כְּשֶׁהָיְתָה אִמִּי מְעוּבֶּרֶת מִמֶּנִּי, עָבְרָה אֵצֶל בָּתֵּי עֲבוֹדָה זָרָה וְהֵרִיחָה מֵאוֹתוֹ הַמִּין, וְלֹא יָכְלָה לְהַצִּיל עַצְמָהּ עַד שֶׁנָּתְנוּ לָהּ וְאָכְלָה (מעבודה זרה), וְהָיָה אוֹתוֹ הַמִּין מְפַעְפֵּעַ בְּמֵעֶיהָ כְּאֶרֶס שֶׁל נָחָשׁ. וְהַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הָרֵיחַ, אִם לְטוֹב אִם לְרַע.